

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Řízená výchovná činnost Rozumová výchova

Autor materiálu: Mgr. Zdeňka Stašková

Datum (období) vytvoření: 11. 9. 2013

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Psychologie, 3.ročník

Sada: PS6

Číslo DUM: 03

Tematická oblast: Vývojová psychologie – školní věk až stáří

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 25. 9. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Veronika Plecerová

Třída: ZLY 3

Popis způsobu použití materiálu ve výuce:

Výuková elektronická prezentace slouží jako názorná podpůrná pomůcka výkladu učitele. Téma rozumová výchova vhodně doplňuje období kojence, batolete a předškolní věk. Prezentace výstižně a názorně zachycuje nejdůležitější momenty výkladu, které si mohou žáci zaznamenat a využít při domácí přípravě.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŘÍZENÁ VÝCHOVNÁ ČINNOST

ROZUMOVÁ VÝCHOVA

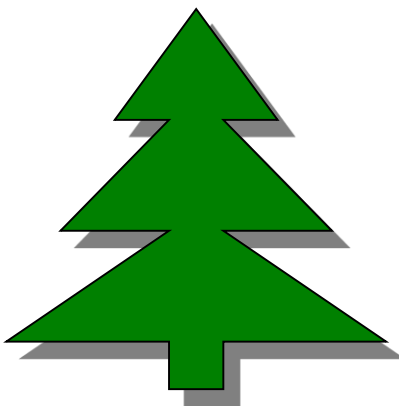
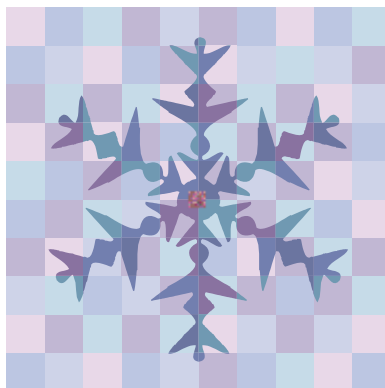

Organizace výchovného procesu

- **Rozdělení dětí do skupin**
- Dle věku
- Dle onemocnění ve zdravotnickém zařízení
- **Všeobecná příprava výchovy**
- Písemná - osnova
- Materiální – pomůcky, hračky, knihy...
- Biologická – uspokojení potřeb dětí, vhodné oblečení...
- Psychická – vhodná motivace, vzbuzení zájmu, navození pozitivní nálady...
- Ukončení – nenásilné, úklid hraček, úklid hracího prostoru...

Organizace výchovného procesu

- Místa pro výchovu
- Herna
- Nemocniční pokoj
- Nemocniční lůžko
- Zahrada
- Volné prostředí
- Vycházky
- Poznávání okolí...

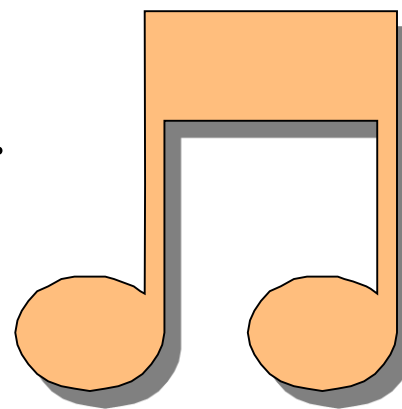

Metodika rozumové výchovy

- **V kojenecké období**
- Postupná aktivizace všech poznávacích procesů a jejich rozvoj
- Rozvoj smyslového poznání, neustálý slovní kontakt mezi dítětem a dospělým
- Reakce na osoby pečující o dítě, nejčastěji matka – základní objekt pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání
- Používání hraček odpovídajících věku (zprvu jednoduché, později i víceúčelové, poutavé, zvukové...)
- Poznávání okolí dle polohy kojence (na zádech – co umístěno nad, na břicho, v sedu na klíně, při chůzi v náručí ukazovat všechny předměty...)

Metodika rozumové výchovy

- **V kojenecké období**
- Rozvoj řeči, sjednocení ve výrazech, spojovat činnost se slovem
- Sociální kontakt a kladný citový vývoj
 - Využívat sociálních her – škádlivek
 - Zpívání písniček
 - Spojení říkanek a dotekové stimulace...

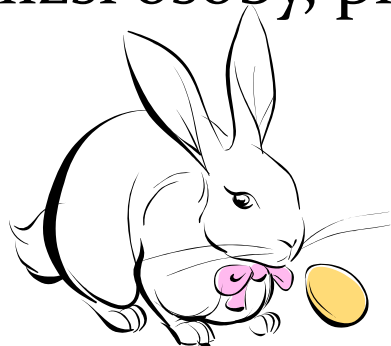

Metodika rozumové výchovy

- **V batolecím období**
- **Charakteristika**
 - Rozvoj všech poznávacích procesů a řeči
 - Upevnění hygienických návyků
 - Výchova zdravého sebevědomí – silná potřeba blízkosti a lásky dospělé osoby
 - Výchova ke společenskému styku s dospělými a vrstevníky – kolektivní hra, ukázněnost, sebekontrola, cit pro spravedlnost...
 - Zdokonalování a další rozvoj smyslového poznávání

Metodika rozumové výchovy

- **Cíl**
- **1 - 2 roky**
- Orientovat se ve známém prostředí
- Krátkodobě se soustředit, uplatnit zvědavost dítěte
- Poznat a ukázat základní části těla
- Poznávat nejběžnější předměty
- Umět vyjádřit gesty a prvními slovy svá přání
- Pojmenovat nejbližší osoby, předměty, zvířátka, běžné denní činnosti...

Metodika rozumové výchovy

- **2 – 3 roky**
- Znat své jméno i jména kamarádů
- Pojmenovat předměty a činnosti denní potřeby, základní druhy jídel...
- Orientovat se ve známém prostředí
- Rozlišovat a slovně označovat základní přírodní materiál, roční období, druhy ovoce a zeleniny, domácí zvířátka a mláďátka...
- Začít rozlišovat barvy, tvary, velikost
- Reprodukovat krátké říkanky
- Mluvit srozumitelně i ve víceslovných větách, rozumět otázkám k čemu co je, kam co patří, obracet se na dospělého s otázkami...

Metodika rozumové výchovy

- **Využití maňáska**
- Motivace
- Divadlo
- **Seznamování s okolím, přírodou**
- Rozvíjení vztahu k přírodě, roční období...
- Poznávání věcí denní potřeby – talíř, kartáček, mýdlo...
- **Práce s obrázkem**
- Mladší batole – velký, monotematický, jeden předmět bez členitého pozadí (leporelo...)
- Starší batole – velikost obrázku se zmenšuje, obsah zvyšuje, je vidět činnost, vztahy, vlastnosti předmětů a osob

Metodika rozumové výchovy

- **Nácvik říkanek**
- Jednoduché, srozumitelné, pomalý nácvik, doplňovat činností, motivace
- **Vyprávění pohádek**
- Nečíst, obrázková příloha, skutečné postavy, jednoduché, srozumitelné, krátký děj...
- **Hry**
- Manipulační
- Úkolové
- Receptivní
- Konstruktivní

Metodika rozumové výchovy

- **V předškolním období**
- **Charakteristika**
 - Potřeba prohlubovat a intimně realizovat individuální kontakt s dospělou osobou – bezprostřední sdělování zážitků, prožitků, tužeb a přání...
 - Rozvoj psychických procesů a vlastností – sociálních citů, zájmů a potřeb
 - Potřeba hry, velká emocionálnost, konkrétní myšlení...

Metodika rozumové výchovy

- **Obrázky**
- Více podnětné, rozvíjení představivosti a fantazie
- **Hry**
- Úkolové
- Didaktické (Pexeso, hry s pravidly)
- Konstruktivní
- **Hádanky**
- Zábavná komunikace s dětmi, postupně složitější
- **Vyprávění pohádek**
- Od 5 roku čteme

Metodika rozumové výchovy

- **V předškolním a školním období**
- **Cíl**
 - Získávat nové poznatky a prohlubovat vědomosti a slovní zásobu
- **Práce s knihou**
 - Rozvoj všech poznávacích procesů
 - Předčítání – pohádky, příběhy, básničky, jasně, spisovně, po čtení rozhovor, rozvoj myšlení a hlavně úsudku...
 - Samostatné čtení
- ✓ Mladší školní věk – velká písmena, krátké příběhy, knihy bohatě ilustrované
- ✓ Starší školní věk – menší písmena, delší celky, výběr vhodného žánru

Metodika rozumové výchovy

- **Práce s časopisem**
 - Krátký obsah, ilustrace, hádanky, písničky, básničky...
- **Didaktické hry**
 - Hry s pravidly
 - Rozvoj rozumové složky a soutěživosti
- **Sledování televize, filmů, práce s PC**
 - Často jediná forma rozvoje rozumové složky
 - Pozor na výběr vhodných pořadů a programů

Cvičení a úkoly:

- Připravte si vhodnou pohádku pro starší batole a vyprávějte ji spolužačkám ve třídě. Vhodné je i použití loutky a obrázků.
- Zavzpomínejte na své dětství, nahlédněte do své knihovny a vyberte 3 knihy pro mladší a 3 knihy pro starší školní věk.
- Připravte si alespoň 3 hádanky pro děti předškolního věku.
- Jaký časopis pro děti mladšího školního věku znáte?
- Které konkrétní televizní pořady jsou podle vašeho mínění vhodné pro děti předškolního věku?
- Jakými didaktickými hrami by jste zpříjemnili pobyt na dětské klinice 10-leté dívce a 14-letému chlapci?

Seznam použité literatury a pramenů:

- ČECHOVÁ, V. MELLANOVÁ, A. KUČEROVÁ, H. *Psychologie a pedagogika II*. 1.vyd. Informatorium Praha: 2004. 160 s. ISBN 80-7333-028-8.
- LANGMEIER, J. LANGMEIER, M. KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie* 1.vyd. H&H Praha: 1998. 132 s. ISBN 80-86180-03-4.
- ČÍŽKOVÁ, J. a kol. *Přehled vývojové psychologie* dotisk 1.vyd. UP Olomouc: 2001. 175 s. ISBN 80-7067-953-0.
- CYRUSOVÁ, E. a kol. *Metodické pokyny pro výuku psychologie cvičení* 1.vyd. SZŠ 5. května Praha: 1996
- Všechny obrázky použité v prezentaci jsou kliparty Microsoft Office on-line: <http://office.microsoft.com>.